

The National Policy for Children, 2013

ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ, 2013

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅನುವಾದ ಚೈಲ್ಡ್ ರೈಟ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, 4606, 6ನೇ ಮಹಡಿ, ಹೈಪಾಯಿಂಟ್ 4, ಅರಮನೆ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 1
ದೂ. 080 41138285 crtindia@yahoo.co.in

1. Introduction

1.1 India is home to the largest child population in the world. The Constitution of India guarantees Fundamental Rights to all children in the country and empowers the State to make special provisions for children. The Directive Principles of State Policy specifically guide the State in securing the tender age of children from abuse and ensuring that children are given opportunities and facilities to develop in a healthy manner in conditions of freedom and dignity. The State is responsible for ensuring that childhood is protected from exploitation and moral and material abandonment.

1.2 Declaring its children as the nation's "supremely important asset" in the National Policy for Children, 1974, the Government of India reiterated its commitment to secure the rights of its children by ratifying related international conventions and treaties. These include the Declaration of the Rights of the Child, Universal Declaration of Human Rights and its Covenants, the Convention on the Rights of the Child and its two Optional Protocols, the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities, the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Women and Children, the Hague Convention on Protection of Children and Cooperation in respect of Inter-Country Adoption, and the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women.

1.3 The National Policy for Children, 1974 recognised that programmes for children should find prominent place in national plans for the development of human resources, so that children grow up to become robust

1. ಪರಿಚಯ

1.1 ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶ ಭಾರತ. ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರವು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಬಾಲ್ಯತನವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಗೌರವಯುತವಾದ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಬಾಲ್ಯ ಶೋಷಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗದಂತೆ ಮತ್ತು ಅವರು ನೈತಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಐಹಿಕವಾಗಿ/ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾಗಿ ಪಡೆಯಲೇಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

1.2 ಮಕ್ಕಳು ದೇಶದ "ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಆಸ್ತಿ" ಎಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ನೀತಿ 1974ರಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿರುವ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪುವ ಮೂಲಕ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಘೋಷಣೆ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಘೋಷಣೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎರಡು ಐಚ್ಛಿಕ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು, ಅಂಗವಿಕಲತೆಗಳುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆ, ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘಟಿತ ಅಪರಾಧಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆ, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಗಣೆ ವಿರುದ್ಧ, ತಡೆ, ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆ ಕುರಿತು ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದತ್ತು ಸಹಕಾರ ಕುರಿತು ಹೇಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಸೇರಿವೆ.

1.3 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ನೀತಿ, 1974 ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಈ ಸಮಾಜವು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲರೂ ದೈಹಿಕವಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಚುರುಕಾಗಿರಬೇಕು, ನೈತಿಕವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ

citizens, physically fit, mentally alert and morally healthy, endowed with the skills and motivations provided by society. The Policy also laid emphasis on equal opportunities for the development of all children during the period of growth.

ಸದೃಢ ನಾಗರೀಕರಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು, ಆ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ/ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದರತ್ತಲೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ ಒತ್ತು ಹಾಕಿತ್ತು.

1.4 The National Charter for Children, 2003 adopted on 9th February 2004, underlined the intent to secure for every child its inherent right to be a child and enjoy a healthy and happy childhood, to address the root causes that negate the healthy growth and development of children, and to awaken the conscience of the community in the wider societal context to protect children from all forms of abuse, while strengthening the family, society and the Nation.

1.4 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ಸನ್ನದು 2003ನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ 9 ಫೆಬ್ರವರಿ 2004ರಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು. ಅದರಂತೆ, ಅದರ ಆಶಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೂ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬೆಳೆಯಲು ಇರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ, ಇವುಗಳನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುವ/ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ದುರುಪಯೋಗ, ದೌರ್ಜನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಿಸಲು, ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾ, ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಸುಭದ್ರಗೊಳಿಸಬೇಕು.

1.5 To affirm the Government's commitment to the rights based approach in addressing the continuing and emerging challenges in the situation of children, the Government of India hereby adopts this Resolution on the National Policy for Children, 2013.

1.5 ಮಕ್ಕಳು ಈಗ ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಅವರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸದೃಢ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ನೀತಿ 2013ನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಠರಾವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಿದೆ.

2. Preamble

2 ಪೀಠಿಕೆ

2.1 *Recognising that:*

2.1 ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ:

- a child is any person below the age of eighteen years;
- childhood is an integral part of life with a value of its own;
- children are not a homogenous group and their different needs need different responses, especially the multi-dimensional vulnerabilities experienced by children in different circumstances;
- a long term, sustainable, multi-sectoral, integrated and inclusive approach is necessary for the overall and harmonious development and protection of children;

- ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ
- ಬಾಲ್ಯ, ಜೀವನದ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಮೌಲ್ಯಗಳಿವೆ.
- ಮಕ್ಕಳು ಏಕರೂಪದ ಗುಂಪಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರ ವಿವಿಧ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಬಹು ಆಯಾಮದ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ
- ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಮತ್ತು ಸುಂದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹಾಗೂ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ದೀರ್ಘಾವಧಿ, ನಿರಂತರ, ಬಹುವಲಯದ, ಸಮಗ್ರ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ನಿಲುವಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

2.2 *Reaffirming that:*

2.2 ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ

- every child is unique and a supremely important national asset;
- special measures and affirmative action are required to diminish or eliminate conditions that cause discrimination,
- all children have the right to grow in a family environment, in an atmosphere of happiness, love and understanding;
- families are to be supported by a strong social safety net in caring for and nurturing their children;

the Government of India reiterates its commitment to safeguard, inform, include, support and empower all children within its territory and jurisdiction, both in their individual situation and as a national asset. The State is committed to take

affirmative measures – legislative, policy or otherwise – to promote and safeguard the right of all children to live and grow with equity, dignity, security and freedom, especially those marginalised or disadvantaged; to ensure that all children have equal opportunities; and that no custom, tradition, cultural or religious practice is allowed to violate or restrict or prevent children from enjoying their rights.

- 2.3 This Policy is to guide and inform all laws, policies, plans and programmes affecting children. All actions and initiatives of the national, state and local government in all sectors must respect and uphold the principles and provisions of this Policy.

3. Guiding Principles

- i. every child has universal, inalienable and indivisible human rights
- ii. the rights of children are interrelated and interdependent, and each one of them is equally important and fundamental to the well-being and

- ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವೂ ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಸ್ತಿ;
- ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಲು ಅಥವಾ ನಿವಾರಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಧನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ;
- ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಂತೋಷಕರ, ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಪರಿಸರವಿರುವ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಹಕ್ಕಿದೆ;
- ಮಕ್ಕಳ ಕುರಿತು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಅವರ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸದೃಢ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷಾ ಜಾಲವು ಬೆಂಬಲಿಸಬೇಕು.

ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಸ್ತಿಯಂತೆ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ, ಮಾಹಿತಿ, ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸದೃಢಗೊಳಿಸುವ ತನ್ನ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಸನ, ನೀತಿ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬದಿಗೊತ್ತಿದ ಅಥವಾ ಅನಾನುಕೂಲ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಜೀವಿಸಲು ಹಾಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು, ಗೌರವ, ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ಧನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರವು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಆಚರಣೆ, ಪದ್ಧತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಥವಾ ಧರ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಅಡ್ಡಿಮಾಡುವುದನ್ನು/ ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವುದನ್ನು ಅಥವಾ ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

- 2.3 ಈ ನೀತಿಯು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಯ್ದೆಗಳು, ನೀತಿಗಳು, ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂದಡಿಗಳು ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಇದರ ತತ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಒದಗಣೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಬೇಕು.

3. ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ತತ್ವಗಳು

೧. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವೂ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದ, ವಿವಾದತೀತವಾದ ಮತ್ತು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾರದ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.
೨. ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕ ಮತ್ತು ಅವಲಂಬಿತ, ಮಕ್ಕಳ ಮೂಲಭೂತ ಹಿತದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು

- dignity of the child
- iii. every child has the right to life, survival, development, education, protection and participation
 - iv. right to life, survival and development goes beyond the physical existence of the child and also encompasses the right to identity and nationality
 - v. mental, emotional, cognitive, social and cultural development of the child is to be addressed in totality
 - vi. all children have equal rights and no child shall be discriminated against on grounds of religion, race, caste, sex, place of birth, class, language, and disability, social, economic or any other status
 - vii. the best interest of the child is a primary concern in all decisions and actions affecting the child, whether taken by legislative bodies, courts of law, administrative authorities, public, private, social, religious or cultural institutions
 - viii. family or family environment is most conducive for the all-round development of children and they are not to be separated from their parents, except where such separation is necessary in their best interest;
 - ix. every child has the right to a dignified life, free from exploitation
 - x. safety and security of all children is integral to their well-being and children are to be protected from all forms of harm, abuse, neglect, violence, maltreatment and exploitation in all settings including care institutions, schools, hospitals, crèches, families and communities
 - xi. children are capable of forming views and must be provided a conducive

ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಿದೆ.

- ಋ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೂ ಜೀವಿಸುವ, ಉಳಿಯುವ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕಿದೆ.
- ಁತ. ಮಕ್ಕಳ ಜೀವಿಸುವ, ಉಳಿಯುವ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮಗುವಿನ ದೈಹಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮೀರಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
- ತ. ಮಕ್ಕಳ ಮಾನಸಿಕ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ, ಅರಿವಿನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಠ. ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಮಗು ಧರ್ಮ, ವರ್ಣ, ಲಿಂಗ, ಜನ್ಮಸ್ಥಳ, ಜಾತಿ, ಭಾಷೆ, ಅಂಗವಿಕಲತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಇನ್ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವಂತಿಲ್ಲ.
- ಡು. ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಅಂಗಗಳು, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕರು, ಖಾಸಗಿಯವರು, ಸಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲಾ ತೀರ್ಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಿತದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳೇ ಪ್ರಥಮ ಕಾಳಜಿಯಾಗಬೇಕು.
- ಡುಋ. ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕುಟುಂಬ ಅಥವಾ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಾತಾವರಣ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಮಕ್ಕಳ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪೋಷಕರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬೇರ್ಪಡಿಸಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬೇರ್ಪಡಿಸಬಾರದು.
- ಁಠ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೂ ಗೌರವಯುತ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆ ಮುಕ್ತ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ಹಕ್ಕಿದೆ.
- ಠ. ಮಕ್ಕಳ ಒಳಿತಿಗೆ ಅವರ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪೋಷಣಾ ಗೃಹ, ಶಾಲೆ, ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಶಿಶು ಮಂದಿರ, ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಹಾನಿ, ದುರುಪಯೋಗ, ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಹಿಂಸೆವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಠು. ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ತಮ್ಮದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪೂರಕ

environment and the opportunity to express their views in any way they are able to communicate, in matters affecting them

children's views, especially those of girls, children from disadvantaged groups and marginalised communities, are to be heard in all matters affecting them, in particular judicial and administrative proceedings and interactions, and their views given due consideration in accordance with their age, maturity and evolving capacities

4.0 Key Priorities

Survival, health, nutrition, development, education, protection and participation are the undeniable rights of every child and are the key priorities of this Policy.

Survival, Health and Nutrition

- 4.1 The right to life, survival, health and nutrition is an inalienable right of every child and will receive the highest priority.
- 4.2. The State stands committed to ensure equitable access to comprehensive, and essential, preventive, promotive, curative and rehabilitative health care, of the highest standard, for all children before, during and after birth, and throughout the period of their growth and development.
- 4.3 Every child has a right to adequate nutrition and to be safeguarded against hunger, deprivation and malnutrition. The State commits to securing this right for all children through access, provision and promotion of required services and supports for holistic nurturing, wellbeing with nutritive attainment of all children, keeping in view their individual needs at different stages of life in a life cycle approach.
- 4.4 The State shall take all necessary measures to:

ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ಛು. ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿರುವ ಅದರಲ್ಲೂ, ನ್ಯಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಅದರಲ್ಲೂ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಮೂಲೆಗುಂಪಾದ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸುಗಳಿಗೆ, ಪೌಢಿಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮನ್ನಣೆ ಇರಬೇಕು.

4.0 ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆಗಳು

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿನ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗದ ಹಕ್ಕುಗಳಾದ ಉಳಿವು, ಆರೋಗ್ಯ, ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಈ ನೀತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆಗಳು.

ಉಳಿವು, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ

- 4.1 ಜೀವಿಸುವ, ಉಳಿಯುವ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿನ ಹಕ್ಕಾಗಿರುವುದು ನಿರ್ವಾದಿತ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು.
- 4.2 ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಜನನ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಜನನದ ನಂತರ ಹಾಗೂ ಅವರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅವಧಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಮಗ್ರವಾದ, ಅವಶ್ಯವಾದ, ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದಾದ, ನಿವಾರಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಲಭ್ಯಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವ ನಿಲುವಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.
- 4.3 ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮತ್ತು ಹಸಿವು, ಕೊರತೆ ಹಾಗೂ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸೇವೆಗಳ ಲಭ್ಯತೆ, ಒದಗಣೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಪೌಷ್ಟಿಕತಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರವು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮಗುವಿನ ಜೀವಿತದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.
- 4.4 ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು

- i. Improve maternal health care, including antenatal care, safe delivery by skilled health personnel, post natal care and nutritional support;
- ii. Provide universal access to information and services for making informed choices related to birth and spacing of children;
- iii. Secure the right of the girl child to life, survival, health and nutrition;
- iv. Address key causes and determinants of child mortality through interventions based on continuum of care, with emphasis on nutrition, safe drinking water sanitation and health education;
- v. Encourage focused behaviour change communication efforts to improve new born and childcare practices at the household and community level;
- vi. Provide universal and affordable access to services for prevention, treatment, care and management of neo-natal and childhood illnesses and protect children from all water borne, vector borne, blood borne, communicable and other childhood diseases;
- vii. Prevent disabilities, both mental and physical, through timely measures for pre-natal, peri-natal and post-natal health and nutrition care of mother and child, provide services for early detection, treatment and management, including interventions to minimise and prevent further disabilities, prevent discrimination faced by children with disabilities (mental and physical), and provide services for rehabilitation and social support;
- viii. Ensure availability of essential services, supports and provisions for nutritive attainment in a life cycle approach, including infant and young child feeding (IYCF) practices, special focus on adolescent girls and other vulnerable

ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ:

೧. ಪ್ರಸವಪೂರ್ವ ಸೇವೆ, ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಆರೋಗ್ಯ ತಜ್ಞರ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಹೆರಿಗೆ, ಪ್ರಸವೋತ್ತರ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ನೆರವು ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ತಾಯ್ತನದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು.
೨. ಹೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆರಿಗೆಯ ಅಂತರದ ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ಆ ಕುರಿತಂತೆ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
೩. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಜೀವಿಸುವ, ಉಳಿಯುವ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು
೪. ಮಕ್ಕಳ ಮರಣಕ್ಕೆ ಇರುವ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಸೇವೆ, ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದು, ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಶೌಚಾಲಯ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಿವಾರಿಸಲಾಗುವುದು.
೫. ಗೃಹ/ಕುಟುಂಬ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ನವಜಾತ ಶಿಶು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಡವಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಂವಹನದ ಮೂಲಕ ಯತ್ನಿಸಲಾಗುವುದು.
೬. ನವಜಾತ ಶಿಶು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ತಡೆ, ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೀರು, ಸೊಳ್ಳೆ ಮತ್ತಿತರ ಕ್ರಿಮಿಗಳು, ರಕ್ತ ಇನ್ನಿತರ ಮೂಲಕ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಶೈಶವ ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಧಿಸುವ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದ ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.
೭. ಪ್ರಸವ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರಸವೋತ್ತರ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ತಾಯಿ ಮಗುವಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಕಾಲಿಕ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ವಿಕಲತೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗುವುದು ಅಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಗವಿಕಲತೆಗಳು ಆಗದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಬೇಕಾದ ಮುಂಜಾಗೃತಾ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳು, ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ, (ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ) ಅಂಗವಿಕಲತೆ ಇರುವ ಮಕ್ಕಳು ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗದಂತೆ ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗಲೇಬೇಕಾದ, ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
೮. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜೀವನ ಚಕ್ರ (life cycle) ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ

groups, and special measures for the health, care and nutrition, including nutrition education, of expectant and nursing mothers;

- ix. Provide adolescents access to information, support and services essential for their health and development, including information and support on appropriate life style and healthy choices and awareness on the ill effects of alcohol and substance abuse;
- x. Prevent HIV infections at birth and ensure infected children receive medical treatment, adequate nutrition and after-care, and are not discriminated against in accessing their rights;
- xi. Ensure that only child safe products and services are available in the country and put in place mechanisms to enforce safety standards for products and services designed for children;
- Provide adequate safeguards and measures against false claims relating to growth, development and nutrition

ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಶಿಶುಗಳು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ಆಹಾರ ಒದಗಣೆ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನೂ [infant and young child feeding (YCF)] ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಹದಿಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಇತರ ತೊಂದರೆಗೀಡಾಗಬಲ್ಲ ಗುಂಪುಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ, ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳಿಗಾಗಿ, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಬಸರಿ ಮತ್ತು ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ಆರೈಕೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

- ೨೪. ಹದಿಹರೆಯದವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಜೀವನ ಶೈಲಿಗೆ ನೆರವು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಯ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಮದ್ಯಪಾನದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ದುರುಪಯೋಗವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿ, ನೆರವು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ೨೫. ಜನನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್.ಐ.ವಿ. ಪೀಡಿತರಾಗದಂತೆ ತಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಹೆಚ್.ಐ.ವಿ. ಪೀಡಿತ ಮಕ್ಕಳು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ತಾರತಮ್ಯ ಆಗದಿರುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ
- ೨೬. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಾ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.
- xii. ಮಕ್ಕಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಕುರಿತು ಇರುವ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸುರಕ್ಷಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

4.5 Education and Development

Every child has equal right to learning, knowledge and education. The State recognises its responsibility to secure this right for every child, with due regard for special needs, through access, provision and promotion of required environment,

information, infrastructure, services and supports, towards the development of the child's fullest potential.

4.6 The State shall take all necessary measures to:

4.5 ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೂ ಕಲಿಕೆ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ನೀಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಅವಶ್ಯಕತೆಯುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳು ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ವಾತಾವರಣ, ಮಾಹಿತಿ, ಸೌಲಭ್ಯ, ಸೇವೆ ಮತ್ತು ನೆರವು ನೀಡುತ್ತದೆ.

4.6 ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ:

- i. Provide universal and equitable access to quality Early Childhood Care and Education (ECCE) for optimal development and active learning capacity of all children below six years of age
- ii. Ensure that every child in the age group of 6-14 years is in school and enjoys the fundamental right to education as enshrined in the Constitution
- iii. Promote affordable and accessible quality education up to the secondary level for all children
- iv. Foster and support inter sectoral networks and linkages to provide vocational training options including comprehensively addressing age specific and gender-specific issues of childrens' career choices through career counseling and vocational guidance
- v. Ensure that all out of school children such as child labourers, migrant children, trafficked children, children of migrant labour, street children, child victims of alcohol and substance abuse, children in areas of civil unrest, orphans, children with disability (mental and physical), children with chronic ailments, married children, children of manual scavengers, children of sex workers, children of prisoners, etc. are tracked, rescued, rehabilitated and have access to their right to education
- vi. Address discrimination of all forms in schools and foster equal opportunity, treatment and participation irrespective of place of birth, sex, religion, disability, language, region, caste, health, social, economic or any other status
- vii. Prioritise education for disadvantaged groups by creating enabling environment through necessary legislative measures, policy and provisions
- viii. Ensure physical safety of the child and

೧. ಆರು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅವರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಾಲ್ಯಾರಂಭದ ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮಾನವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
೨. 6-14 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು.
೩. ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದವರೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೈಗೆಟುಕುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ದೊರಕುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಗುವುದು.
೪. ಅಂತರ ಕ್ಷೇತ್ರೀಯ ಜಾಲಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ತರಬೇತಿ, ಮುಂದಿನ ಉದ್ಯೋಗ ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ಆಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲಾಗುವುದು.
೫. ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳಾದ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರು, ವಲಸೆ ಕುಟುಂಬದ ಮಕ್ಕಳು, ಸಾಗಣೆಗೊಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳು, ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮಕ್ಕಳು, ಬೀದಿಯ ಮೇಲೆ ವಾಸಿಸುವ ಮಕ್ಕಳು, ಮದ್ಯಪಾನ ಮತ್ತು ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದ ಮಕ್ಕಳು, ಗಲಭೆ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಮಕ್ಕಳು, ಅನಾಥರು, ಅಂಗವಿಕಲತೆ ಇರುವ (ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ) ಮಕ್ಕಳು, ನಿರಂತರ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳು, ಮದುವೆಗೆ ಈಡಾದ ಮಕ್ಕಳು, ಮಲ ಹೊರುವ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯದ ಮಕ್ಕಳು, ವ್ಯಾಪಾರೀ ಲೈಂಗಿಕ ವೃತ್ತಿ/ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವವರ ಮಕ್ಕಳು, ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿರುವವರ ಮಕ್ಕಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚಿ ರಕ್ಷಿಸಿ, ಪುನರ್ವಸತಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಖಾತರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
೬. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಳ, ಲಿಂಗ, ಧರ್ಮ, ಅಂಗವಿಕಲತೆ, ಭಾಷೆ, ಪ್ರದೇಶ, ಜಾತಿ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಥವಾ ಇನ್ಯಾವುದನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಎಲ್ಲರತ್ತಲೂ ಸಮಾನ ವರ್ತನೆ ಮೂಲಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಭಾಗವಹಿಸುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು.
೭. ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳು, ನೀತಿ ಮತ್ತು ಒದಗಣೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸೂಕ್ತವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ದುರ್ಬಲ ಗುಂಪಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು

- provide safe and secure learning environment
- ix. Ensure that all processes of teaching and learning are child friendly
 - x. Ensure formulation and practice of pedagogy that engages and delights children, with a special focus on mental health, from a social and gender just, life skills and age appropriate perspective
 - xi. Provide access to ICT tools for equitable, inclusive and affordable education for all children especially in remote, tribal and hard to reach areas
 - xii. Promote safe and enjoyable engagement of children's experiences with new technology in accordance with their age and level of maturity, even as there is respect for their own culture and roots
 - xiii. Review, develop and sustain age-specific initiatives, services and programmes for safe spaces for play, sports, recreation, leisure, cultural and scientific activities for children in neighbourhoods, schools and other institutions
 - xiv. Enable children to develop holistically, bringing out their aspirations, with focus on their strengths, empowering them to take control of their lives, bodies and behaviours
 - xv. Ensure no child is subjected to any physical punishment or mental harassment. Promote positive engagement to impart discipline so as to provide children with a good learning experience
 - xvi. Ensure that children's health is regularly monitored through the school health programme and arrangements are made for health and emergency care of children
 - xvii. Provide services to children with special needs in regular schools and ensure that these are inclusive and have all facilities

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯಗೊಳಿಸುವುದು.

- ಋ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೈಹಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯ ಕಲಿಕೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು.
- ಃ. ಎಲ್ಲಾ ಬೋಧನ ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು.
- ಠ. ಮಕ್ಕಳ ಮನಃಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವಂತಹ, ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವಂತಹ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಸಮತೆ, ವಯಸ್ಸಿಗನುಗುಣವಾದ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತಹ ಶಿಕ್ಷಾಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.
- ಠ. ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೂರವಿರುವ, ಅದಿವಾಸಿ ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ತಲುಪಲು ಕಷ್ಟವಾಗುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾನ, ಒಳಗೊಂಡ ಮತ್ತು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ (ಶಿಕ್ಷಣ ಸೂಚನಾ ಸಂವಹನ ಸಾಧನಗಳು- ಐ.ಸಿ.ಟಿ.) ಉಪಕರಣಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಠ. ಮಕ್ಕಳ ವಯೋಮಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಭೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮೂಲಕ್ಕೆ ಗೌರವವನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆನಂದದಿಂದ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಠ. ನೆರೆಹೊರೆ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟ, ಕ್ರೀಡೆ, ಮನೋರಂಜನೆ, ವಿರಾಮ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಅವರ ವಯೋಮಿತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು, ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಠ. ಮಕ್ಕಳು ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಹೊಂದುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಲು, ಅವರ ಆಶೆ ಆಶೋತ್ತರಗಳು (ಗುರಿ) ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಸಹಕರಿಸಿ, ಹೊರತಂದು, ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನ, ದೇಹ ಮತ್ತು ವರ್ತನೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದುವಂತೆ ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಠ. ಯಾವುದೇ ಮಗು ಯಾವುದೇ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದಿರುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು. ಮಕ್ಕಳು ಶಿಸ್ತನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ತಮ ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

- such as trained teachers and special educators, appropriate pedagogy and education material, barrier-free access for mobility, functional toilets and cocurricular activities towards the development of child's fullest potential and autonomy and sense of dignity and self worth.
- xviii. Promote engagement of families and communities with schools for all round development of children, with emphasis on good health, hygiene and sanitation practices, including sensitization on ill-effects of alcohol and substance abuse
- xix. Facilitate concerted efforts by local governments, non-governmental organisations/ community based organisations to map gaps in availability of educational services, especially in backward, child labour intensive areas, areas of civil unrest, and in situations of emergency, and efforts for addressing them
- xx. Identify, encourage and assist gifted children, particularly those belonging to the disadvantaged groups, through special programmes
- xxi. Provide and promote crèche and day care facilities for children of working mothers, mothers belonging to poor families, ailing mothers and single parents
- Promote appropriate baby feeding facilities in public places and at workplaces for working mothers in public, private and unorganized sector

- ಥತು. ಶಾಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯದ ನಿರಂತರ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ತುರ್ತು ಸೇವೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು.
- ಫತು. ವಿಶೇಷ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲೇ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಯತ್ತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಮತ್ತು ಸ್ವಮೌಲ್ಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಮನ್ವಯತೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಾದ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಬೋಧಕರು, ಸೂಕ್ತವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಬೋಧನ ಉಪಕರಣಗಳು, ಅಡತಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಚಾರ, ಕಾರ್ಯನಿರತ ಶೌಚಾಲಯ ಮತ್ತು ಪೂರಕ ಪಠ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು.
- ಝತು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮದ್ಯಪಾನ ಮತ್ತು ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅವರ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ, ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಶೌಚಾಲಯ ಬಳಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರು ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯೊಡನೆ ಒಡನಾಡುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಞತು. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೇವೆ ಲಭ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ, ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರು ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಪ್ರದೇಶ, ಗಲಭೆ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶ, ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೇವೆ ಲಭ್ಯತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಂದರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ, ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ / ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆಗೆ ಯತ್ನಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಠತು. ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ನೆರವು ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದು.
- ಠಠು. ದುಡಿಯುವ ತಾಯಂದಿರು, ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ತಾಯಂದಿರು, ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ತಾಯಂದಿರು ಮತ್ತು ಏಕ ಪೋಷಕತ್ವ ಹೊಂದಿರುವವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಶು ಗೃಹ ಮತ್ತು ಆರಂಭಿಕ ಬಾಲ್ಯ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಠಠಠ. ಸರ್ಕಾರಿ, ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ, ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಹಾಲೂಣಿಸಲು

ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಗುವುದು.

Protection

ರಕ್ಷಣೆ

- 4.7 A safe, secure and protective environment is a precondition for the realization of all other rights of children. Children have the right to be protected wherever they are.
- 4.8 The State shall create a caring, protective and safe environment for all children, to reduce their vulnerability in all situations and to keep them safe at all places, especially public spaces.
- 4.9 The State shall protect all children from all forms of violence and abuse, harm, neglect, stigma, discrimination, deprivation, exploitation including economic exploitation and sexual exploitation, abandonment, separation, abduction, sale or trafficking for any purpose or in any form, pornography, alcohol and substance abuse, or any other activity that takes undue advantage of them, or harms their personhood or affects their development.
- 4.10 To secure the rights of children temporarily or permanently deprived of parental care, the State shall endeavour to ensure family and community-based care arrangements including sponsorship, kinship, foster care and adoption, with institutionalisation as a measure of last resort, with due regard to the best interests of the child and guaranteeing quality standards of care and protection.
- 4.11 The State commits to taking special protection measures to secure the rights and entitlements of children in need of special protection, characterised by their specific social, economic and geo-political situations, including their need for rehabilitation and reintegration, in particular but not limited to, children affected by migration, displacement, communal or sectarian violence, civil unrest, disasters and

- 4.7 ಮಕ್ಕಳ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳು ಸಾಕಾರಗೊಳ್ಳಲು ಸುರಕ್ಷಿತ, ಭದ್ರತೆಯಿರುವ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಿತ ವಾತಾವರಣವಿರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ರಕ್ಷಣೆ ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.
- 4.8 ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ಮಕ್ಕಳ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿ ಅವರು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರಲು ಸರ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಾಳಜಿ, ರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಜಿಸುತ್ತದೆ.
- 4.9 ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವ, ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವ, ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ, ಅಪಹರಣಕ್ಕೀಡಾಗುವ, ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ವಿಧವಾದ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಸಾಗಣೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗುವ, ಅಶ್ಲೀಲ ಚಿತ್ರ, ಮದ್ಯಪಾನ ಮತ್ತು ಮಾದಕ ವಸ್ತು ಆಧವಾ ಯಾವುದೇ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿ ಇನ್ನಾರೋ ಅವರಿಂದ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆಯುವ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟು ಮಾಡುವ ಆಧವಾ ಮಕ್ಕಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತೊಂದರೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವುದೇ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮತ್ತು ದುರುಪಯೋಗ, ಹಾನಿ, ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ, ಅಗೌರವ, ತಾರತಮ್ಯ, ನಿರಾಕರಣೆ, ಶೋಷಣೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.
- 4.10 ಪೋಷಕತ್ವವಿಲ್ಲದೆ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಖಾಯಂ ಆಗಿ ರಕ್ಷಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಮಕ್ಕಳ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಲು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಥಿಕರಿಸುವುದನ್ನು ಕೊನೆಯ ಕ್ರಮವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವ ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಜೀವಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಫಾಸ್ಟರ್ ಕೇರ್ (ದತ್ತುವಲ್ಲದ ಪೋಷಕತ್ವ) ಮತ್ತು ದತ್ತು ಸೇರಿದಂತೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ಪೋಷಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- 4.11 ವಿಶೇಷವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದಾಗಿ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ / ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆಯಂತಹ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಹಾಗೂ ವಲಸೆ, ಸ್ಥಳಾಂತರ, ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಅಥವಾ ಕೋಮು ಗಲಭೆಯಿಂದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾದವರು; ವಿಪತ್ತುಗಳು ಅಥವಾ ದುರಂತಗಳಿಂದ ತೊಂದರೆಗೀಡಾದ ಮಕ್ಕಳು, ಬೀದಿಯ ಮೇಲೆ ಬದುಕುವ ಮಕ್ಕಳು, ಲೈಂಗಿಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವವರ ಮಕ್ಕಳು, ವ್ಯಾಪಾರಿ ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಗೆ ಈಡಾಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳು, ಶೋಷಣೆ, ಪೀಡನೆಗೆ ಈಡಾದ ಮಕ್ಕಳು, ಭಿಕ್ಷೆ

calamities, street children, children of sex workers, children forced into commercial sexual exploitation, abused and exploited children, children forced into begging, children in conflict and contact with the law, children in situations of labour, children of prisoners, children infected/affected by HIV/AIDS, children with disabilities, children affected by alcohol and substance abuse, children of manual scavengers and children from any other socially excluded group, children affected by armed conflict and any other category of children requiring care and protection.

ಬೇಡಲು ದೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳು, ಕಾನೂನಿನೊಡನೆ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಅಥವಾ ಕಾನೂನಿನ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮಕ್ಕಳು, ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರು, ಬಂಧನದಲ್ಲಿರುವವರ ಮಕ್ಕಳು, ಹೆಚ್.ಐ.ವಿ/ಬಡ್ಡೆಗೆ ಈಡಾದ ಮಕ್ಕಳು ಅಥವಾ ಅದರಿಂದ ತೊಂದರೆಗೀಡಾದ ಮಕ್ಕಳು, ಅಂಗವಿಕಲತೆಯೊಂದಿಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳು, ಮದ್ಯಸಾರ ಅಥವಾ ಮಾದಕವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದ ಅಥವಾ ತೊಂದರೆಗೀಡಾದ ಮಕ್ಕಳು, ಮಲಹೊರುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರ ಮಕ್ಕಳು, ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ದೂರವಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತಹವರ ಮಕ್ಕಳು, ಸಶಸ್ತ್ರ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದಾಗಿ ತೊಂದರೆಗೀಡಾದ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನಾವುದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ರಕ್ಷಣೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿರುವ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅವರ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಕಾರವು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.

4.12 The State shall promote child friendly jurisprudence, enact progressive legislation, build a preventive and responsive child protection system, including emergency outreach services, and promote effective enforcement of punitive legislative and administrative measures against all forms of child abuse and neglect to comprehensively address issues related to child protection.

4.12 ಸರ್ಕಾರವು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ನೇಹಿ ನ್ಯಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ, ಪ್ರಗತಿಪರ ಶಾಸನವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತುರ್ತಾಗಿ ತಲುಪುವ ಸೇವೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ತಡೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ರಚಿಸುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನಿವಾರಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಮಕ್ಕಳ ದುರುಪಯೋಗ ಮತ್ತು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದ ವಿರುದ್ಧದ ಕಾನೂನುಗಳ ದೃಢ ಜಾರಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

4.13 The State shall promote and strengthen legislative, administrative and institutional redressal mechanisms at the National and State level for the protection of child rights. For local grievances, effective and accessible grievance redressal mechanisms shall be developed at the programme level.

4.13 ಸರ್ಕಾರವು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು, ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಪರಿಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿವಾರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಲಭ್ಯವಿರುವಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುವುದು.

Participation

ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ

4.14 The State has the primary responsibility to ensure that children are made aware of their rights, and provided with an enabling environment, opportunities and support to develop skills, to form aspirations and express their views in accordance with their age, level of maturity and evolving capacities, so as to enable them to be actively involved in their own development and in all matters concerning and affecting them.

4.14 ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತು ಅವರಿಗೆ ಮೂಡಿಸುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಮತ್ತು ಅವರು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ವ್ಯಯಕ್ತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ತಮಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸದೃಢಗೊಳಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಗುರಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅವರ ವಯಸ್ಸಿಗೆ, ಪೌಢತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಪೂರಕವಾದ ವಾತಾವರಣ, ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

4.15 The State shall promote and strengthen respect for the views of the child, especially

4.15 ಮಕ್ಕಳ, ಅದರಲ್ಲೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ, ವಿಕಲಾಂಗ ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಅಥವಾ ಬದಿಗೊತ್ತಿದ ಸಮುದಾಯದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ

those of the girl child, children with disabilities and of children from minority groups or marginalised communities, within the family; community; schools and institutions; different levels of governance; as well as in judicial and administrative proceedings that concern them.

4.16 The State shall engage all stakeholders in developing mechanisms for children to share their grievances without fear in all settings; monitor effective implementation of children's participation through monitorable indicators; develop different models of child participation; and undertake research and documentation of best practices.

5.0 Advocacy and Partnerships

5.1 The State shall encourage the active involvement, participation and collective action of stakeholders such as individuals, families, local communities, non-governmental organisations, civil society organisations, media and private sector including government in securing the rights of the child.

5.2 The State shall make planned, coordinated and concerted efforts to raise public awareness on child rights and entitlements amongst the parents and caregivers/guardians as well as functionaries and duty bearers. All stakeholders are to promote the use of rights-based and equity-focused strategies, platforms, programmes, communications and other tools to generate awareness on child rights and the commitment to their achievement.

5.3 This Policy is to be given wide publicity and supported by focused advocacy measures to ensure that children's best interests and rights are accorded the highest priority in areas of policy, planning, resource allocation, governance, monitoring and evaluation, and children's voices and views are heard in all matters and actions which impact their lives.

ಕುಟುಂಬ, ಸಮುದಾಯ, ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

4.16 ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲಾ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗೀದಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ; ಅಳಿಯಬಲ್ಲ ಸೂಚಕಗಳ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಜಾರಿಯನ್ನು ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ; ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಆಚರಣೆಗಳ/ನಡವಳಿಕೆಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

5.0 ವಕೀಲಿ ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರಿಕೆ

5.1 ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಭಾಗೀದಾರರಾದ ಸರ್ಕಾರವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಕುಟುಂಬಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಮುದಾಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯ ಇವೆ ಮೊದಲಾದವರು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು, ಭಾಗವಹಿಸುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

5.2 ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಪೋಷಕರಿಗೆ, ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ, ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಭತ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಯೋಜನಾಬದ್ಧ, ಸಂಯೋಜಿತ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಾಧನೆಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರಲು ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗೀದಾರರು ಹಕ್ಕು ಆಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಕೇಂದ್ರಿತ ತಂತ್ರಗಳು, ವೇದಿಕೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸಂವಹನ ಮತ್ತಿತರ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

5.3 ಮಕ್ಕಳ ಹಿತದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀತಿ, ಯೋಜನೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವಿತರಣೆ, ಆಡಳಿತ, ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಇವೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಮಕ್ಕಳ ದ್ವನಿ ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಈ ನೀತಿಯ ಕುರಿತು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವಕೀಲಿ ಕ್ರಮಗಳು

ಬೆಂಬಲಿಸಬೇಕು.

5.4 The State shall ensure that service delivery and justice delivery mechanisms and structures are participatory, responsive and child-sensitive, thereby enhancing transparency and ensuring public accountability. Synergistic linkages will be created with other progressive and successful experiments to learn from best practices across regions.

5.4 ಸರ್ಕಾರವು ಸೇವೆಗಳ ಜಾರಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಜಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ರಚನೆಗಳನ್ನು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಉತ್ತಮ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಇತರ ಪ್ರಗತಿಪರ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಹಕ್ರಿಯೆಯ ಜೋಡಣೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುವುದು.

6.0 Coordination, Action and Monitoring

6.0 ಸಂಯೋಜನೆ, ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಉಸ್ತುವಾರಿ

6.1 Addressing the rights and needs of children requires programming across different sectors and integrating their impact on the child in a synergistic way. Rights based approach to survival, development and protection calls for conscious, convergent and collateral linkages among different sectors and settings, with indicators for tracking progress.

6.1 ಮಕ್ಕಳ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ವಲಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಉಳಿವು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹಕ್ಕು ಆಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರ, ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ, ಒಮ್ಮುಖ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ಸೂಚಕಗಳಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳಿರಬೇಕು.

6.2 Community and local governance play a significant role in ensuring the child's optimum development and social integration. Ensuring coordination among Central Government Ministries/ Departments, between Central and State Governments, between different levels of governance and between government and civil society is crucial for effective implementation of this Policy.

6.2 ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯ/ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವೆ, ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ, ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಆಡಳಿತಗಳ ನಡುವೆ, ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು ಈ ನೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಜಾರಿಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ.

6.3 The Ministry of Women and Child Development (MWCD) will be the nodal Ministry for overseeing and coordinating the implementation of this Policy. A National Coordination and Action Group (NCAG) for Children under the Minister in charge of the Ministry of Women and Child Development will monitor the progress with other concerned Ministries as its members. Similar Coordination and Actions Groups will be formed at the State and District level.

6.3 ಈ ನೀತಿಯ ಜಾರಿ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ನೋಡಲ್ ಮಂತ್ರಾಲಯವಾಗಿ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಚಿವಾಲಯಗಳ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಿಯೋಜಿತವಾಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಗುಂಪು [National Coordination and Action Group (NCAG)] ಇತರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ನೀತಿಯ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗುವುದು.

6.4 The Ministry of Women and Child Development, in consultation with all related Ministries and Departments, will formulate a

6.4 ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇತರ ಸಚಿವಾಲಯಗಳ ಜೊತೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಮಕ್ಕಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ

National Plan of Action for Children. Similar Plans at the State, District and local level will be formulated to ensure action on the provisions of this Policy. The National, State and District Coordination and Action Groups will monitor the progress of implementation under these Plans.

ಒದಗಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಇದೇ ರೀತಿಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಲಾಗುವುದು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾ ಗುಂಪುಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

6.5 The National Commission for Protection of Child Rights and State Commissions for Protection of Child Rights will ensure that the principles of this Policy are respected in all sectors at all levels in formulating laws, policies and programmes affecting children.

6.5 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಆಯೋಗಗಳು ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು, ನೀತಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾಗ ಈ ನೀತಿಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

7.0 Research, Documentation and Capacity Building

7.0 ಸಂಶೋಧನೆ, ದಾಖಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ

7.1 The implementation of this Policy will be supported by a comprehensive and reliable knowledge base on all aspects of the status and condition of children. Establishing such a knowledge base would be enabled through child focused research and documentation, both quantitative as well as qualitative. A continuous process of indicator-based child impact assessment and evaluation will be developed, and assessment and evaluation will be carried out on the situation of children in the country, which will inform policies and programmes for children.

7.1 ಈ ನೀತಿಯ ಜಾರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲಿನ ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ನಂಬಲರ್ಹ ಜ್ಞಾನ ಮೂಲ ಬೆಂಬಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಕೇಂದ್ರಿತ ಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಗುಣಾತ್ಮಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ದಾಖಲೀಕರಣ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಈ ಜ್ಞಾನ ಮೂಲವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಸೂಚಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವ ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಇದು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿರುವ ನೀತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯಾಗುವುದು.

7.2 Professional and technical competence and capability in all aspects of programming, managing, working and caring for children at all levels in all sectors will be ensured through appropriate selection and well planned capacity development initiatives. All duty bearers working with children will be sensitised and oriented on child rights and held accountable for their acts of omission and commission.

7.2 ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ನಿರ್ವಹಣೆ, ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಮುತುವರ್ಜಿಗಳಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಪರ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾದ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನಾಬದ್ಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಕರ್ತವ್ಯಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಕ್ರಿಯೆಯ ಲೋಪ ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು.

8.0 Resource Allocation

8.0 ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು

8.1 The State commits to allocate the required financial, material and human resources, and their efficient and effective use, with transparency and accountability, to implement

8.1 ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಹಾಗೂ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಅದರ ಸಮರ್ಥ

this Policy.

- 8.2 Child budgeting will track allocation and utilisation of resources and their impact on outcomes for children with regard to budgets and expenditures on children by all related Ministries and Departments.
- 9.0 **Review of Policy**
- 9.1 A comprehensive review of this Policy will be taken up once in five years in consultation with all stakeholders, including children. The Ministry of Women and Child Development will lead the review process.

ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.

- 8.2 ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡುವ ಆಯವ್ಯಯ ಮತ್ತು ಅದರ ವೆಚ್ಚದ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟ ಹಣ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಆಯವ್ಯಯದ ಮೂಲಕ ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.
- 9.0 **ನೀತಿಯ ಪರಿಶೀಲನೆ**
- 9.1 ಮಕ್ಕಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗೀದಾರರ ಜೊತೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಈ ನೀತಿಯ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಐದು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತದೆ.